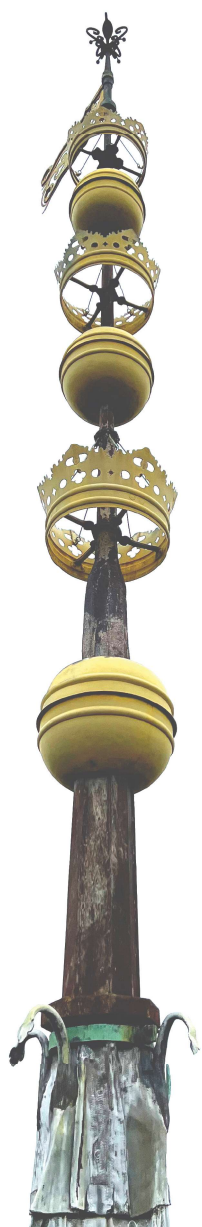

DANSK ERHVERV

RESTAURERING AF BØRSENS
TAG, SANDSTEN OG FACADE

LEIF HANSEN
ARKITEKTER

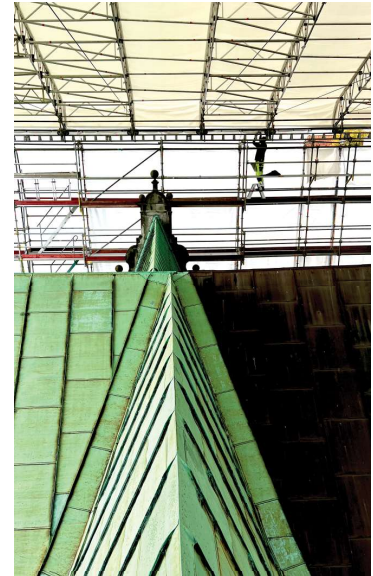
Fløjstangen fra 1776 er med sine tre kroner og tre kugler en kopi af den originale.

INDHOLDSFORTEGNELSE

FORSKYDNING I TAGRYGGEN	4
KOBBERARBEJDER.....	5
BØRSENS FRONTSPIDSER.....	7
TAGARBEJDE.....	8
DRAGESPIRET.....	9
KVISTENE.....	10
VANDRENDER.....	11
UNDERTAG.....	12
SKALSTEN	14
DET OPRINDELIGE MURVÆRK.....	15
FORDAKNINGSHOVEDER.....	16
HERMER OG KARYATIDER.....	17
ORIGINALT HÆNGEVÆRK.....	18
OPRINDELIG TAGKONSTRUKTION.....	19

Forside og bagside: Kobberstik af Holm, H. G. F. (Heinrich Gustav Ferdinand) 1837

FORSKUDT TAGRYG

Frontspidsernes tagrygge på henholdsvis Børsgade siden og Slots-holmsgade siden er forskudt med op til 50 cm. Forklaringen kan være at kvistene ikke er bygget samtidig. Kvistene på bagsiden er bygget 250 år efter kvistene på forsiden.

KOBBERARBEJDER

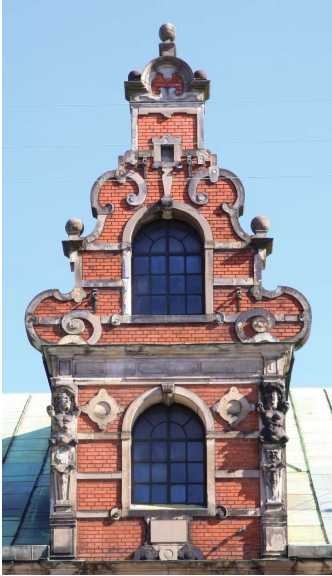
Det bløde kobber kan foldes og bukkes i skarpe linjer, og tilpasses Børsbygningens fine profileringer.

GENBRUG AF KOBBER

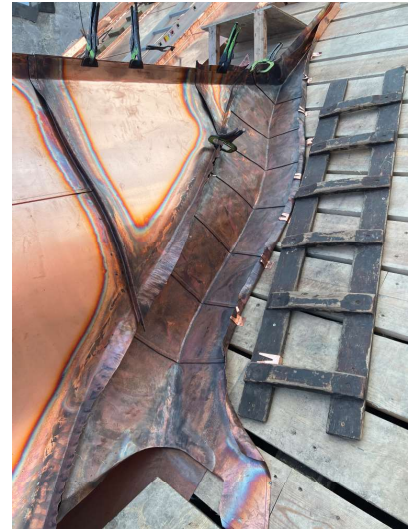
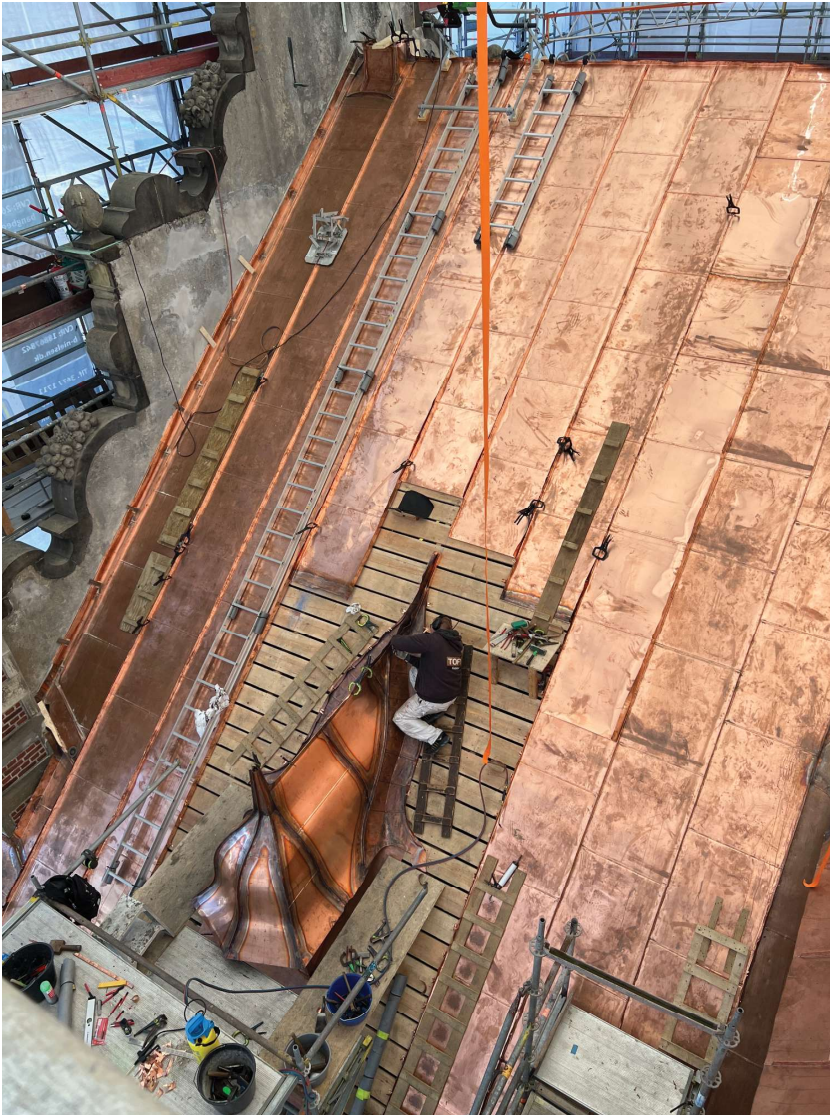
Det 140 år gamle kobbertag bliver nænsomt afmonteret og rullet af i baner, for at blive omsmeltet og genbrugt.

BØRSENS FRONTSPIDSER

Karakteristisk for Børsens frontspidser er tagets 63 gr. stejle taghældning.

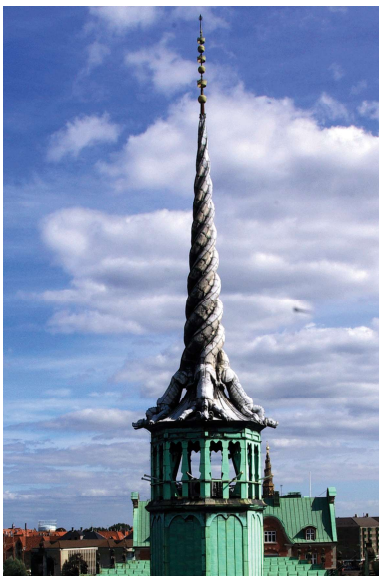
HOVEDTAGET MED 35 GRADERS HÆLDNING

Det nye kobbertag bliver bearbejdet og lagt som en kopi af det gamle tag, med nogle få forbedringer.

Taglægningen bliver udført udelukkende med håndværktøj, som for hundrede år siden.

SPIRETS VANDDRAGER

Vanddragerne der danner spiret er et af Børsbygningens mange skulpturelle symboler, der har skullet sikre stedet mod modgang og fare. De er lavet i bly og har siddet på spiret siden 1777. At der er tale om vanddrager kan ses på antallet af klør. Vanddrager har tre klør, mens ild- og landdrager har 4 eller 5 klør. Dragerne har i 400 år beskyttet Børsen mod ildebrand.

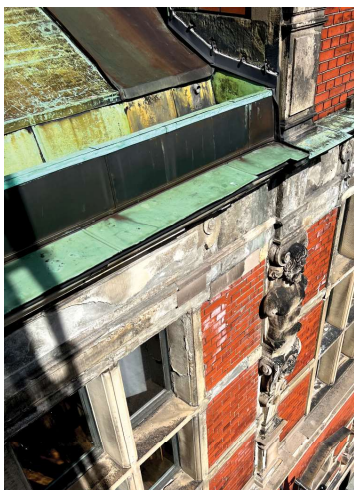

KVISTENE

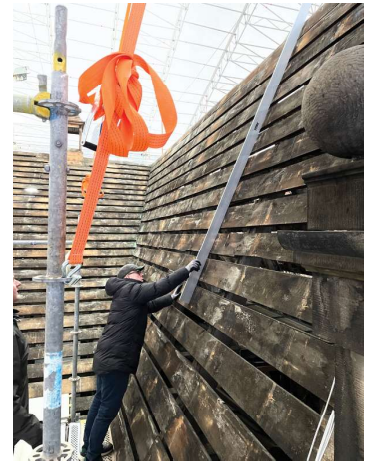
De små tagkviste har fået tilføjet en lille skotrende i overgangen til taget, som sikrer at sammenstødet mellem tag og kvist er tæt. Det er en af de få nødvendige forbedringer der er foretaget.

VANDRENDER

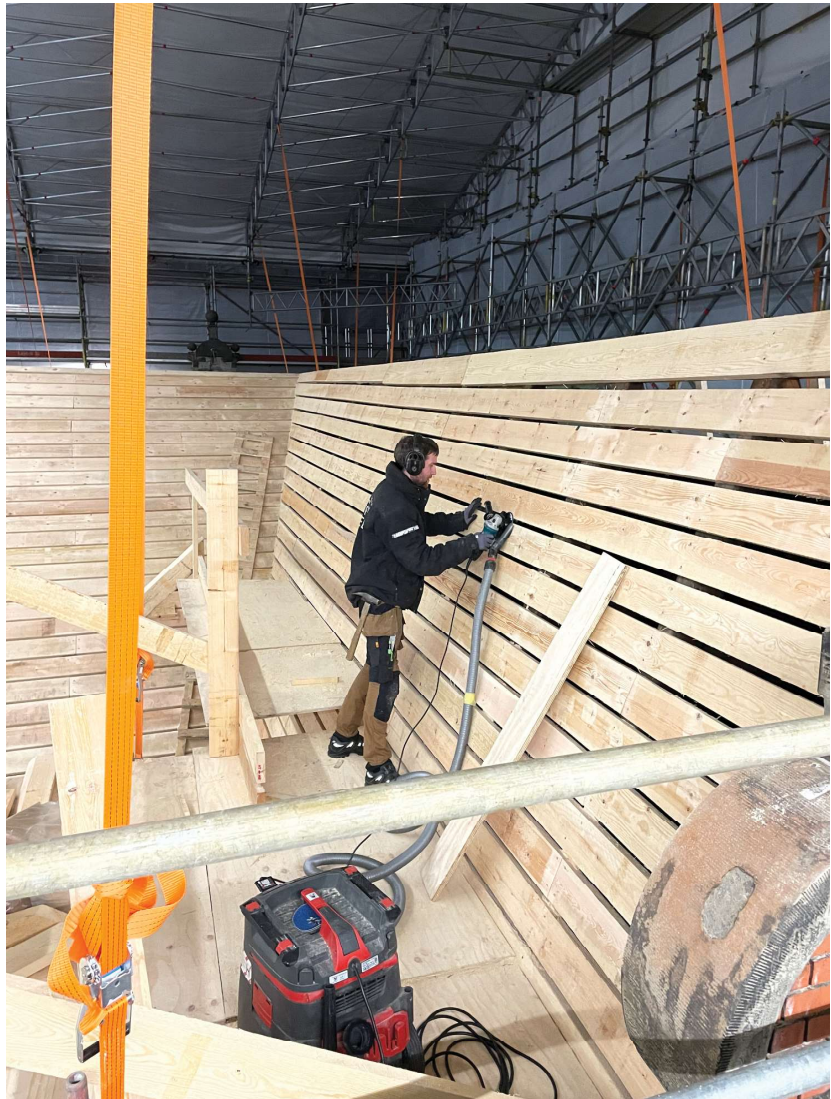
Børsens store tag kræver nogle store vandrender. De imponerende planker måler mellem 7-9 meter. Plankerne genbruges.

DET GAMLE UNDERTAG

Det gamle undertag viste sig at være for ujævnt. De lange planker har med tiden slået sig og hænger mellem spærene. De gamle planker bliver gemt og genbrugt.

NYT UNDERTAG

Fyrtræet til det nye undertag er vokset og skovet i Finland, nord for polarcirklen. Her vokser træerne meget langsomt og det betyder at træet bliver hårdt og stærkt og har en større densitet. Plankerne måler 3,8 cm. i tykkelsen og 20 cm i bredden.

SKALSTEN

Ved restaureringen i 1880 fik Børsbygningen påmuret de nuværende røde hårdtbrændte skalsten, der er sat i 3-6 cm. cementmørtel.

DET OPRINDELIGE MURVÆRK

Fotografiet viser prøvefeltet hvor skalstenen er hugget af. Børsbygningens oprindelige murstensfacade undersøges i forhold til murstenenes farve, størrelse, forbandt, fugetype og bredde, for at muliggøre genskabelsen af bygningens oprindelige udtryk.

FORDAKNINGSHOVEDER

Alle hoveder, masker, Hermer og Karyatider på Børsen er forskellige. Men der er grupper med forskellige karakteristiske udtryk. Der er f.eks. forskel på de oprindelige hoveder fra 1624 og de der sidenhen er blevet udskiftet og nyfortolket i forskellige stilarter.

Der er ialt 204 Hermer og karyatidfigurer, 120 maskefigurer og 162 fordakningshoveder.

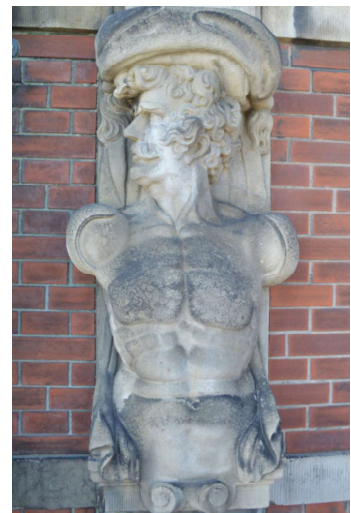
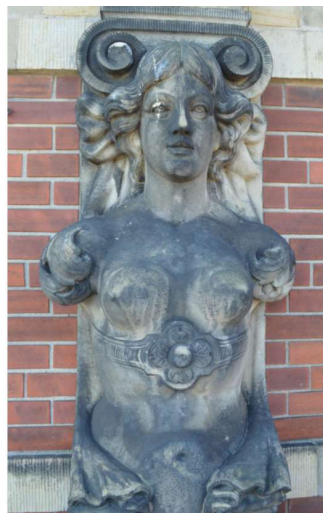
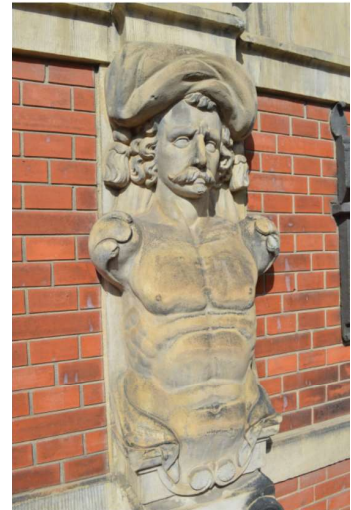
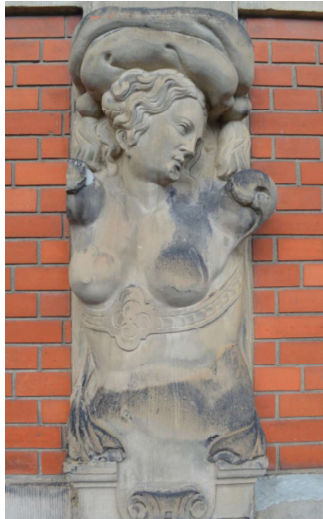

De fleste hoveder har et naturalistisk udtryk.

Andre har mere maskekarakter.

HERMER OG KARYATIDER

Langt de fleste Hermer og Karyatider står symmetrisk ret op og ned. Men kikker man grundigt efter, står nogle skævt, andre vender hovedet for at se på figuren ved siden af.

TAGKONSTRUKTION FRA 1624

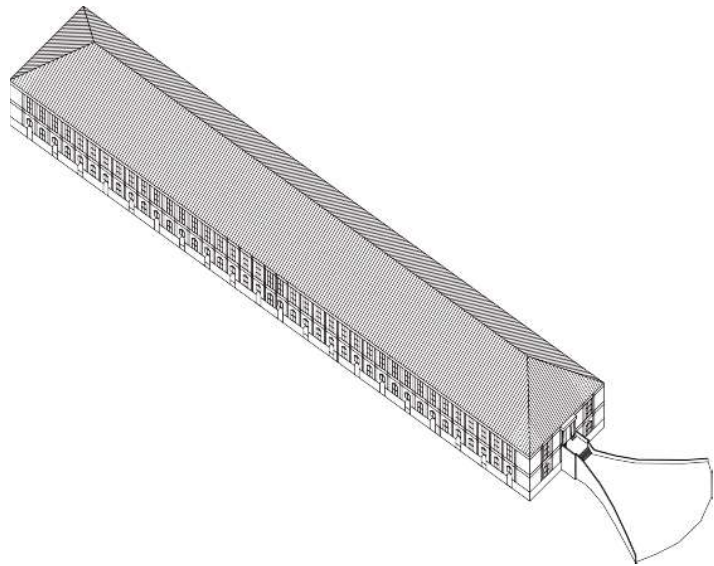

Der foretages en dendrokronologisk undersøgelse ved at tage kerneboringer i den gamle tagkonstruktion. Kerneudtaget viser træets årringe. Antal og tæthed kan sammenlignes med en strekkode. Ved at sammenligne "årringe strekkoden" fra Børsens trækonstruktion med andre årrings profiler i Europa, kan vi bestemme hvor træet har vokset, på hvilket tidspunkt og hvor gammel træet blev.

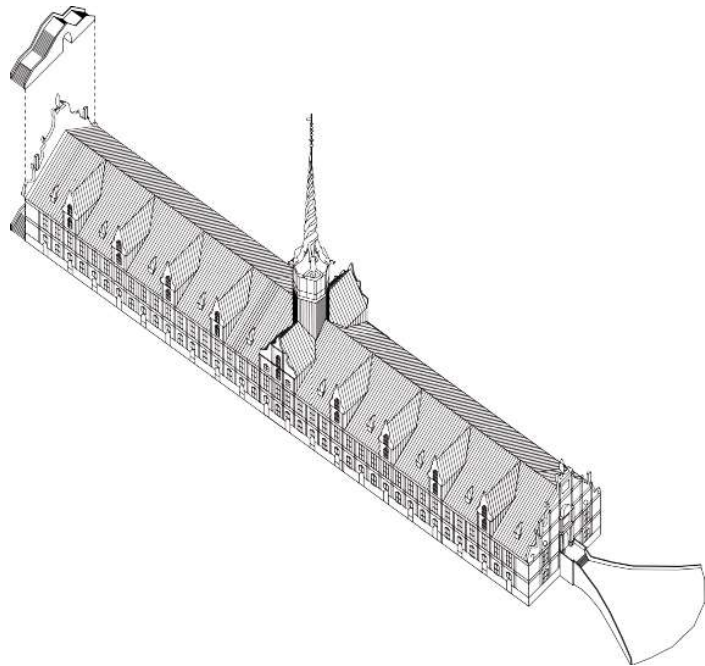
Hovedtagets trækonstruktion er det originale fra Børsens opførelse i 1620-1624. Prøven viste at træet er 550 år gammelt. Det har en årlig tilvækst i årringe som svarer til træer der har vokset på Gotland og det Sydøstlige Sverige. De oprindelige sandsten på Børsen blev også hentet fra Gotland.

OPRINDELIG TAGKONSTRUKTION

Børsen blev i 1620-1624 oprindelig opført med afvalmet, blytækket tag. Det er denne konstruktion hængeværket er konstrueret til at bære.

Siden hen har bygningen fået tilført tårn og spir, de karakteristiske prydgavle og gavlkvistene.

FONDE DER STØTTER RESTAURERINGEN AF BØRSEN

Dansk Erhverv er bygherre på restaureringen af Børsbygningen.

RESTAURERINGEN AF BØRSEN
STØTTES AF

DEN
**A.P. MØLLERSKE
STØTTEFOND**

 AUGUSTINUS FONDEN
STIFTET 25. MARTS 1942

 AAGE OG JOHANNE
LOUIS-HANSENS FOND

novo nordisk
fonden

Realdania

salling fondene

OG ØVRIGE DONATORER

RESTAURERINGEN AF BØRSEN UDFØRES AF FØLGENDE FIRMAER

Tømmer- og snedkermester

BØRGE A/S
NIELSEN

DANSK
STILLADS
SERVICE

 GNS A/S
GLADSAXE NY STENHUGGERI A/S

TOFT
Kobber

CORTEX
FASADGRUPPEN

Stenkonservering

KAH

Ingeniør-, Murer- og Entreprenørfirma
Aut. Kloakmester

GRUNDLAGT 1893

TELE 39 65 02 07

EDUARD TROELSGÅRD
RÅDGIVENDE INGENIØRER A/S

RAADVAD
STENHUGGERI A/S

RESTAURERING AF BØRSENS
TAG, SANDSTEN OG FACADE

LEIF HANSEN
ARKITEKTER